

BÄNDI ON MUN BRÄNDI?

Nuori muusikko etsii työmarkkinoita

Teksti: Pekka Raittinen
Kuvat: Kimmo Tähtinen

Vaikka keikkamuusikon työ on aina ollut pätkätyötä, nykyään nuorten freelance-muusikoiden työmarkkinat koostuvat entistäkin lyhyemmistä keikoista. Haastattelimme kolmea Helsingin Arabianrannan Pop & Jazz Konservatorion opiskelijaa, jotka pohtivat, miten päästään koulusta töihin.

Freelancemuusikon työ on leimallisesti pätkä- tai silpputyötä. Helsingin **Ammattikorkeakoulu Stadian** pop/jazz-musiikin koulutusohjelmassa opiskelevat uraansa aloittelevat nuoret muusikot ovat sen jo huomanneet. Muusikon leipä on nykyään yhä enemmän silppuna maailmalla, toisin kuin esimerkiksi vielä parikymmentä vuotta sitten.

Rumpali **Joni Leino** on 26-vuotiaana ehtinyt soittamaan muun muassa **Milana Misicin** ja **Mikko Leppilammen** levyillä sekä **Jere Ijäksen** eri kokoonpanoissa. Hän

toteaa, että parikymmppisten muusikoiden työmarkkinat ovat yleensä hektisempiä ja lyhytjänteisempiä kuin vanhempien kollegoiden vastaavat.

”Satuin olemaan keikalla kitaristi **Tommi Vikstenin** kanssa, ja aiheesta tuli juttua. Hän kertoi huomanneensa, että nimenomaan ikäiseni soittajat suhailevat paljon sinne tänne, siinä missä hän itse kertoi soittaneensa oikeastaan aina vain vakituisissa bändeissä. On ehkä tämän ajan ilmiö, että keikkoja on pakko repiä joka puolelta ja kaikki sitten tuurailevat toisiaan ristiin rastiin”, Leino toteaa.

Kotkasta kotoisin oleva, neljä vuotta sitten Helsinkiin muuttanut ja Arabianrannassa laulunopettajaksi opiskeleva **Elina Hjelt**, 26, toteaa, että koulu on tarjonnut hyvän tilaisuuden verkostoitua alan osajien kanssa. Toisaalta alan koulutuksen lisääntyminen kaiken kaikkiaan on hänen mielestään vähentänyt työtilaisuuksia sekä keikkamaailmassa että jossain määrin pedagoginakin.

”Alalle koulutetaan nykyään aivan liikaa ihmisiä”, Hjelt summaa. ”Täällä Helsingissä on sellainen tunne, että kaupunki täyttyy muusikoista. Kohta töitä ei enää riitä kaikille, vaikka lahjakkuudet nousevat tietenkin aina pinnalle. Toisaalta itse olisin varsinkin alussa ollut todella hukassa ilman koulua. Täällä tutustuu alan lahjakkaimpiin ihmisiin.”

gissä on sellainen tunne, että kaupunki täyttyy muusikoista. Kohta töitä ei enää riitä kaikille, vaikka lahjakkuudet nousevat tietenkin aina pinnalle. Toisaalta itse olisin varsinkin alussa ollut todella hukassa ilman koulua. Täällä tutustuu alan lahjakkaimpiin ihmisiin.”

Muodikasta tuurailua

Nurmijärveltä kotoisin oleva ja Sibeliuslukion kautta Arabianrantaan tullut Joni Leino opiskelee niin ikään pedagogiksi. Hän sanoo, että nykyään on muodissa tunkea väkisinkin omaa naamaa joka paikkaan. Pitkäjänteinen panostaminen yhteen projektiin tai bändiin taas ei ole niin muodikasta.

”Meidän sukupolven meininki vaikuttaisi olevan sellaista, että tuuraillaan paljon eikä välttämättä edes pystytä keskittymään vakituisiin bändeihin. Ja vaikka kuinka tekisi töitä yhden bändin eteen, ei se välttämättä ikinä tuo leipää. Siksi ammattikseen soittavien keskuudessa ovat ehkä nykyisin harvinaisempia aktiivisesti toimivat ko-

”Jos pääsee Sibikseen opiskelemaan, äkkiä saa keikkatarjouksia ihmisiltä, joita ei tunne.”

koonpanot”, Leino pohdiskelee.

Porista Helsinkiin neljä ja puoli vuotta sitten muuttanut pasunisti **Markus Larjomaa**, 25, opiskelee myös musiikkipedagogiksi. Hänen mukaansa koulun kautta on pystynyt hyvin verkostoitumaan.

”Olen pyörinyt paljon big band -piireissä, ja usein kuvio on mennyt niin, että olen päässyt tuuraamaan esimerkiksi jotakin isossa bändissä soittavaa opettajaani”, Larjomaa toteaa. ”Pääkaupunkiseudulla toimii monta puoliamatillista tai amatööripohjalta lähtevää alan bändiä, kuten Sibis Big Band, Stadia Big Band ja *The Great Helsinki Swing Band*, jossa soittavat **Pentti Lasasen** ja **Jartsa Karvosen** tapaiset todelliset veteraanitkin. Nämä keikat ovat usein poikineet myös varsinaista ´rahakeikkaa´ esimerkiksi Vanhan Tanssikellarin swing-illoissa.”

Jos on oikein onni myötä, saattaa myös pidempää tuurauspestiä löytyä, kuten kävi Elina Hjeltille.

”Tein juuri vuoden ´sijaisuuden´ solistina *Tailor Made* -cover-bändissä. Tälle keikalle pääsin toisen laulajan suosituksesta, ja kävin jopa koelaulussa, mikä on tietysti todella harvinaista. Tässä etsittiin kuitenkin ihan tietynlaista tyyppiä, joka pystyi laulamaan tiettyjä biisejä”, Hjelt kertoo.

Yrittäjyys ei innosta

Joni Leino taas kertoo, ettei häntä nykyisin työllistävästä kontakteista juuri mikään ole syntynyt nykyisessä opinahjossa. Soittokavereita on löytynyt lähinnä suoraan kentältä. Leino kertoo huomanneensa, että monet nimekkäissä bändeissä soittavat muusikot saattavat olla lähes työttömiä nimibändin keikkatauoilla, koska heidän oletetaan olevan kiireisiä koko ajan.

”Joitakin vuosia sitten en taas itse ollut missään ryhmässä vakituksena, ja alkoi yhtäkkiä tulla sellaisia viime tingan soittoja. Ihmiset varmaan olettivat, että saattaisin päästä keikalle lyhyellä varoitusajalla. Samalla monet nimekkäät soittajat valittelivat, että heillä oli heinäkuun lauantai-iltoja vapaina vaikka kuinka”, Leino taustoittaa.

Kaikkien kolmen mielestä kuvio koulusta työelämään siirtymisessä menee niin, että koulun ja soittokavereiden kautta saadut kontaktit vähitellen laajenevat. Loppu on sitten kiinni omasta asenteesta ja osamisesta.

”Minulla kävi näin, että vanhemmilta opiskelijakollegoilta ja muilta tutuilta alkoi tippua tuurauksia, kun he eivät itse ehtineet tehdä kaikkea”, Markus Larjomaa kertoo. ”Sitten huomasi olevansa vakituksena ja saavansa myös ikään kuin parempaa tuurauksikeikkaa.”

Varsinaisia portinvartijoita ei sinänsä nähdä alalla olevan: ”Onhan sitten kyllä esimerkiksi vanhempia muusikoita, joiden mielipidettä arvostetaan. Ja onhan myös yksi vanha klisee, että jos pääsee Sibikseen opiskelemaan, niin äkkiä saa keikkatarjouksia ihmisiltä, joita ei tunne. Jotain kautta tieto siis kulkee”, Larjomaa miettii.

Viime vuosina yrittäjyyttä on työllistymisen muotona markkinoitu ahkerasti, usein kovin tarkoitushakuisesti. Kolmikossa yrittäjyys ei herätä kovin suuria intohimoja puolesta jos ei vastaanakaan. Yrittäjyyden hyödyistä ja riskeistä ei koeta itsellä olevan riittävästi tietoa.

Laulunopettajaksi opiskelevan Elina Hjeltin mielestä muusikoiksi koulutetaan nykyään liikaa ihmisiä.

MySpace on must

Tällä vuosikymmenellä on myös rummutettu ahkerasti cv- ja portofolio-ajattelua tai oman ammatillisen osaamisen tuotteistamista jopa jonkinasteiseksi brändiksi asti. Onko niin, että muusikolla oma bändi on oma brändi?

”Vierastan brändi-sanaa, koska en itse tee esimerkiksi julkista omaa musiikkia”, Elina Hjelt pohdiskelee. ”Minulle brändi ja tuote on joku henkilö, josta painetaan t-paitoja tai muuta sellaista.”

”Toisaalta itsensä markkinointia pitäisi meillä koulussakin painottaa ja opettaa enemmän. Olen siinä itse tosi huono, käyntikorttienkin tekemistä olen miettinyt

nyt vuoden! Suomessa ajatellaan usein, että enkö ole tarpeeksi hyvä, kun pitää vielä markkinoida itseään. Esimerkiksi hyvien promokuvien ottaminen itsestä voidaan kokea narsismiksi. Näin ei kuitenkaan pitäisi ajatella, jos haluaa pärjätä tällä alalla.”

Joni Leino uskoo, että varsinkin musiikkimaailman huipulla monet muusikot pyrkivät luomaan itsestään tietynlaista brändiä ja pitämään yllä imagoa.

”Ajattelen kuitenkin, että helpointa on pyrkiä olemaan itselleen rehellinen eikä vetää turhia rooleja. Sitä kautta sitten varmaan ajautuu pikkuhiljaa, ainakin toivottavasti, itselle luonteviin hommiin. Jos pystyn katsomaan itseäni peilistä ja tulemaan toimeen näinkin mukavissa ympyröissä tapahtuvilla töillä, olen kyllä enemmän kuin tyytyväinen.”

Markus Larjomaa toteaa, ettei hän koe

ainakaan vielä joutuneensa markkinoimaan itseään. Tämä tosin saattaa johtua myös harvinaisemmasta instrumenttivalinnasta.

”Lähempänä keikkailevan muusikon arkipäivää ovat ehkä omat MySpace-sivut, jollaiset jokaisella soittajalla tuntuu nykyään olevan, niin kuin minullakin on. Ne toimivat nopeana käyntikorttina siitä mitä on tehnyt”, Larjomaa taustoittaa.

Joni Leinolla ei ole omia MySpace-sivuja. Hän kokee ne enemmän välineeksi oman musiikin markkinointiin.

”Siihen MySpace on vertaansa vailla, koska näinä päivinä ei ihan helposti pääse julkaisemaan. Tuntuu, että levy-yhtiöt ovat piirun verran varovaisempia uusien julkaisujen kanssa.”

”Eihän sitä koulussa opeteta, missä työmarkkinat ovat ja mikä niiden puhelinnumero on.”

Rumpali Joni Leino uskoo, että formaattijattelu hioo musiikin tekemisestä terävimmän särmän ja kärjen pois.

Pasunisti Markus Larjomaa ajattelee, että nuorena pitää keikkailua mahdollisimman paljon.

Keikkaa ja opetusta

Epävarmalla alalla pedagogin paperit ja opetustyö ovat monelle turvaverkko. Kaikki kolme ovat tehneet ainakin jonkin verran opetustyötä. Ammatillinen unelma voisi olla myös kiinnostavan opetustyön ja keikkailun yhdistäminen.

”Paras vaihtoehto olisi, että saisi hyvän ja itsensä näköisen opetuspaikan, jossa voisi opettaa alan tulevia ammattilaisia, ja sen lisäksi keikkailisi”, visioi Elina Hjelt. ”Sellaisia hyviä opetuspuolen töitä tuntuu kuitenkin olevan aika vähän. Vaikka uusia vapaita musiikkikouluja perustetaan koko ajan lisää, niiden opetus tuntuu välillä olevan hyvinkin kirjavaa.”

Joni Leinon mielestä hyvä opettajakin tarvitsee kokemusta keikkailusta: ”Mielestäni vasta käytännön työssä voi oikeasti oppia soittamaan. Ilman työkokemusta opettaminen voi jäädä turhan pintapuoliseksi ja teoreettiseksi. Ja mitä enemmän kokemusta käytännöstä on, sitä parempi.”

”Tässä vaiheessa keikkojen tekeminen tuntuisi kiinnostavan vielä enemmän, tuntuu että nuorena sitä pitäisi tehdä mahdollisimman paljon”, komppaa Markus Larjomaa. ”Sitten kun on kokemusta enemmän, olisi opetuspuolellakin jotain sanottavaa.”

Kilpailua vai ei?

Vaikka opiskelijakollegojen ja muiden tuttujen soittajien kanssa periaatteessa kilpailaan samoista työtilaisuuksista, ei tätä pidetä erityisen ongelmallisena. Toisaalta freelancemuusikon työn luonteen nähdään muuttuneen peruuttamattomasti.

”Hyviä bändejä on nykyään enemmän ja keikkapaikkoja varmaankin vähemmän”, Joni Leino arvelee. ”Ei juuri kenellekään enää tarjoudu pitkää pestiä jossakin hotellin ravintolassa tai parin kolmen kuukauden Suomen kiertuetta, niin että viikossa on kuusi keikkaa tai enemmän. Näinhän on kuulemma ollut vielä kultaisella 80-luvulla.”

”Tämä ala on sellainen, että jokainen keikka on näytön paikka”, Elina Hjelt toteaa. ”Esimerkiksi laulajana tietää, että vaikka tekisi oman, menestyneen levyinkin, ei sekään vielä tarkoittaisi että töitä on vuoden päästä.”

”Eihän sitä koulussa opeteta, että missä ne työmarkkinat ovat ja mikä niiden puhelinnumero on. Eikä näihin töihin löydy ilmoituksia työvoimatoimiston nettisivuilta”, Markus Larjomaa sanoo. ”Koska olen pasunisti, työtilaisuuksia on lähtökohtaisesti vähemmän, sillä joka bändissä ei torvisektiota ole, mutta komppisoittajia tarvitaan aina. Toisaalta minua usein pyydetään

bändeihin mukaan. Kitaristin täytyy ehkä useammin koota ja järjestää koko proggis päästäkseen keikalle.”

Vallitsevan sarasuolaisen markkinaideologian mukaan kilpailu nostaa kulttuuri- ja musiikkitarjonnan huiput esiin. Joni Leino sanoo kuitenkin havainneensa, ettei tämä välttämättä ole totta vaan että kilpailu usein pikemminkin tasapäistää tarjontaa.

”Tuntuu siltä, että ne terävimmät särmät hioutuvat tällä alalla pois sekä musiikista että muustakin tekemisestä, kun kaikkien pitäisi tehdä asiat tietyin formaatin ja ajan hengen mukaisesti. Välillä tuntuu siltä, että soittajat tai artistit eivät ainakaan kaupallisissa ympyröissä edes saisi olla liian persoonallisia, ettei vaan ketään vahingossakaan ärsytettäisi”, Leino summaa. ■